

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет дизайну
Кафедра рисунка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної діяльності

І. В. Петрова

» вересня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК.04.01 АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти «Бакалавр» (освітній рівень перший)

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

освітня програма Мистецтвознавство

спеціальність В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»

спеціалізація В4.03 Мистецтвознавство

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська
(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-професійної програми

(для акредитованих ОПП та акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
рисунка

« » серпня 2026 р. № 1

Завідувач кафедри

Шпак В.О.

(підпис, ініціали, прізвище)

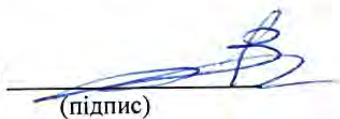
2026–2027 – Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічний рисунок» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», ОПП «Мистецтвознавство». КДАДПМД імені М. Бойчука. 2026. 16 с.

Розробники: Журавльова Н.А., ст. викладач кафедри рисунка КДАДПМД ім. М. Бойчука, e-mail: zhuravlova_n@kdidpamid.edu.ua

Робочу програму перевірено

Декан факультету

(підпис)

Т. В. Малік
(ініціали, прізвище)

___ вересня 2026

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні Науково-методичної ради факультету дизайну.

Протокол засідання НМР факультету 26 . 08 2026 № 1

Голова НМР факультету

 Т.В. Пашченко

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 13	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вибіркова	
Електронна адреса – https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dysczyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztvoznnavstva-i-mysteczkoyi-osvity/	Спеціальність (професійне спрямування): В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», Спеціалізація В4.03 Мистецтвознавство, ОПП «Мистецтвознавство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 0		2-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 390		3, 4 семестр	5 семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 4; - самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень): «Бакалавр» (освітній рівень перший)	Лекції	
		-	
		Практичні	
		196	
		Самостійна робота	
		194	
		Індивідуальні завдання:	
		—	
		Вид контролю:	
		Поточний, підсумковий	
		Форма контролю	
		Диференційований залік	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни.

Мета дисципліни – надання студентам комплексу вмінь та навичок, необхідних для відтворення зображень людини, об'єктів і простору засобами рисунку. Вивчення надбань світового реалістичного образотворчого мистецтва і оволодіння найкращими його досягненнями. Ознайомлення студентів з традиційними та сучасними матеріалами і технологіями рисунку.

2.2. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійних програм передбачено формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурномистецької спадщини і

застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

3. Передумови вивчення дисципліни

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
ОК 10	Вступ до мистецтвознавства
ОК 11	Термінологія мистецтвознавства

4. Очікувані результати навчання

В результаті вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

3 семестр

1. Вміти грамотно закомпоновувати об'єкт зображення, правильно, залежно від форми моделі, обирати формат(вертикальний, горизонтальний) та визначатися із пропорціями предметів.

2. Навчитись правильно користуватися матеріалами. Вміти обирати твердість олівців залежно від поставленої задачі, грамотно використовувати прийоми та техніку рисунка(штрих, тушівка). 3. По завершенні роботи вміти правильно визначатися з акцентами, проробляти деталі та узагальнювати.

4. Навчитись гармонійно розташовувати велику форму на більшому форматі(А-2).

5. Вміти правильно визначати пропорції рис обличчя до голови, конструктивно будувати об'єми (ніс, очі, губи, маса волосся).

6. Вміти правильно викладати штрих по формі. Узагальнювати тіні.

7. Організовувати фон за допомогою класичної штриховки.

4 семестр

1. Вміти вписувати форму в заданий формат.

2. Вміти визначати пропорції та закономірності взаємодій великих і малих об'ємів на масці лева.

3. Вміти володіти технікою акварельних заливок та тонування.

4. Вміти розташовувати фігуру на даному форматі (А 3).

5. Вміти відтворити пластику тварини в русі, в складному ракурсі.

6. Знати природу м'язів.

7. Вміти володіти технікою штриховки пером по формі.

8. Вміти узагальнювати декоративні елементи в скульптурному портреті(вуса, борода).

9. Вміти створити середовище за допомогою штриховки фонів.

5 семестр

1. Вміти працювати з м'якими матеріалами та поєднувати їх із білилами.

2. Опанувати техніку «сухий пензель».

3. Вміти використовувати тональність паперу в рисунку(напівтони).

4. Вміти визначатися з пропорціями фігури людини, вміти побудувати та детально виявляти мускулатуру(м'язи).

5. Вміти поєднувати заливку аквареллю(тіні) та штриховку пером (на освітленій площині).

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	ус	го	у тому числі			
1	2	3	4	6	7	13
Семестр 3						
Тема 1. Рисунок гіпсової моделі частин обличчя: «Око», «Ніс», «Губи», «Вуха»	50		30		20	
Тема 2. Рисунок гіпсової голови «Діадумен», «Діана».	30		30			
Тема 3. Копія «силует Георгій Нарбут»	40				40	
Усього годин	120		60		60	
Вид контролю: Диференційований залік						
Семестр 4						
Тема 1. Зооморфна пластика: гіпсова маска лева.	42		24		18	
Тема 2. Рисунок «екорше коня»	44		26		18	
Тема 3. Копія А. Дюрер «Носоріг».	20				20	
Тема 4. Рисунок гіпсовий бюст Сократ.	44		26		18	
Усього годин	150		76		74	
Вид контролю: Диференційований залік						
Семестр 5						
Тема 1. Рисунок характерної голови «Гаттамелата»	45		30		15	

Тема 2. Рисунок «Екорше» (фігура людини в складному ракурсі).	45		30		15	
Тема 3. Копія Мікеланджело Буонарроті рисунок оголеної чоловічої фігури в складному ракурсі.	30				30	
Усього годин	120		60		60	
Вид контролю: Диференційований залік						

5.4 Теми практичних занять

3 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДФН
1	Тема 1. Рисунок гіпсової моделі частин обличчя: «Око», «Ніс», «Губи», «Вуха» Грамотно закомпонувати об'єкт зображення, обрати формат залежно від гіпсової моделі, визначити пропорції предметів. Визначити акценти, проробити деталі, узагальнити форми. Папір білий, А-3, олівець.	30
2	Тема 2. Рисунок гіпсової голови «Діадумен», «Діана». Гармонійно розташувати велику форму. Визначити пропорції рис обличчя до голови, конструктивно побудувати об'єми (ніс, очі, губи, маса волосся). Узагальнити тіні, організувати фон за допомогою класичної штриховки. Папір А-2, олівець	30
Усього годин за 3 семестр		60

4 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДФН

1	Тема 1. Зооморфна пластика: гіпсова маска лева. Вписати форму в заданий формат (квадрат). Побудова конструктивна: визначення пропорцій та закономірностей взаємодій великих і малих об'ємів на масці. Тональна заливка форми. Проробка деталей та узагальнення. Гризайль. Папір А-3, акварель, сепія, пензлі.	24
2	Тема 2. Рисунок «екорше коня» (гіпсова модель) Закомпонувати, відтворити пластику тварини в русі, в складному ракурсі. Тонований папір, А-3, олівець, чорна, біла туш, перо.	26
3	Тема 4. Рисунок гіпсовий бюст Сократ. Побудувати бюст (голова та плечовий пояс разом). Узагальнити декоративні елементи в скульптурному портреті(вуса, борода). Створити середовище за допомогою штриховки фонів. Папір А-2, олівець	26
	Усього годин за 4 семестр	76

5 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДФН
1	Тема 1. Рисунок характерної голови «Гаттамелата» Використати тональність паперу в рисунку. Завдання виконується м'якими матеріалами. Тонований папір А-2, олівець, пензлі, соус, білила.	30
2	Тема 2. Рисунок «Екорше» (фігура людини в складному ракурсі). Визначитися з пропорціями фігури людини, поставити, побудувати та детально вивчити мускулатуру(м'язи). Виконати в техніці туш, перо. Поєднати заливку аквареллю(тіні) зі штриховкою пером(на світлих площинах). Тонований папір А-2, біла, чорна туш, акварель, пензлі.	30

Усього годин за 5 семестр	60
----------------------------------	-----------

**5.5 Самостійна робота⁴
3 семестр**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
		ДФН	
1	Тема 1. Рисунок гіпсової моделі частин обличчя: «Око», «Ніс», «Губи», «Вуха» Начерки з натури рис обличчя. Самостійне завершення аудиторної практичної роботи.	20	поточний
2	Тема 3. Копія «силует Георгій Нарбут» Папір А-4, туш, пензлі, перо, чорна акварель. Начерки з людей тварин, птахів, рослин, 20 шт., формат А-4. Матеріали: лінери, фломастери, кольорові олівці, м'які матеріали.	40	Поточний
	Усього годин за 3 семестр	60	Підсумковий диференційований залік

4 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
		ДФН	
1	Тема 1. Зооморфна пластика: гіпсова маска лева. Самостійне завершення.	18	поточний
2	Тема 2. Рисунок «екорше коня» (гіпсова модель) Самостійне завершення.	18	поточний
3	Тема 3. Копія А. Дюрер «Носоріг». Формат А-3, туш, перо, лінери.	20	поточний

4	Тема 4. Рисунок гіпсовий бюст Сократ. Самостійне завершення.	18	поточний
Усього годин за 4 семестр		74	Підсумковий диференційований залік

5 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
		ДФН	
1	Тема 1. Рисунок характерної голови «Гаттамелата» Самостійне завершення.	15	поточний
2	Тема 2. Рисунок «Екорше» (фігура людини в складному ракурсі). Самостійне завершення.	15	поточний
3	Тема 3. Копія Мікеланджело Буонарроті рисунок оголеної чоловічої фігури в складному ракурсі. Папір А-3, сангіна, вугілля, соус.	30	поточний
Усього годин за 5 семестр		60	Підсумковий диференційований залік

6 Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання курсу використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування:

- *екзаменаційні перегляди; презентації результатів виконаних творчих завдань.*

7 Форми поточного та підсумкового контролю 3 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів
-----------------------	------------------------------------

	Денна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	2 x 30 балів = 60 балів
Перевірка виконання самостійних завдань	2 x 10 балів = 20 балів
Презентація робіт на підсумковому перегляді	20 балів
Вид контролю: Диференційований залік (сума балів за видами робіт)	-
Всього	100

4 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів
	Денна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	3 x 20 балів = 60 балів
Перевірка виконання самостійних завдань	4 x 5 балів = 20 балів
Презентація робіт на підсумковому перегляді	20 балів
Вид контролю: Диференційований залік (сума балів за видами робіт)	-
Всього	100

5 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів
	Денна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	2 x 25 балів = 50 балів
Перевірка виконання самостійних завдань	3 x 10 балів = 30 балів

Презентація робіт на підсумковому перегляді	20 балів
Вид контролю: Диференційований залік (сума балів за видами робіт)	-
Всього	100

8 Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни;

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою семестрового контролю є залік, на якому здобувач демонструє виконані практичні і самостійні творчі завдання.

Критерії оцінювання семестрових заліків. Оцінку «зараховано» отримує здобувач вищої освіти, який виявив: знання навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої діяльності за фахом; уміння виконувати теоретичні та практичні завдання, передбачені навчальною програмою. Допускається наявність помилок під час відповіді або виконання навчальних завдань за умови їх усунення здобувачем. Оцінку «не зараховано» отримує здобувач вищої освіти, який під час відповіді або виконання теоретичних і практичних завдань, передбачених навчальною програмою, допускає принципові помилки, що унеможлиблює його подальше навчання та майбутню діяльність за фахом без повторного доопрацювання та перескладання навчальної дисципліни.

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти 3 семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 1. Рисунок гіпсової моделі частин обличчя: «Око», «Ніс», «Губи», «Вуха»	40
Тема 2. Рисунок гіпсової голови «Діадумен», «Діана».	20

Тема 3. Копія «силует Георгій Нарбут»	20
Підсумковий перегляд (Презентація творчих робіт)	20
Вид контролю: Диференційований залік (сума балів за видами робіт)	-
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

4 семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 1. Зооморфна пластика: гіпсова маска лева.	25
Тема 2. Рисунок «екорше коня»(гіпсова модель)	25
Тема 3. Копія А. Дюрер «Носоріг».	10
Тема 4. Рисунок гіпсовий бюст Сократ.	20
Підсумковий перегляд (Презентація творчих робіт)	20
Вид контролю: Диференційований залік (сума балів за видами робіт)	-
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

5 семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 1. Рисунок характерної голови «Гаттамелата»	30
Тема 2. Рисунок «Екорше» (фігура людини в складному ракурсі).	30
Тема 3. Копія Мікельанджело Буанаротті рисунок оголеної чоловічої фігури в складному ракурсі.	20
Підсумковий перегляд (Презентація творчих робіт)	20

Вид контролю: Диференційований залік (сума балів за видами робіт)	-
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Планшети, мольберти, стільці, прибори освітлення, олівець, гумка, вугілля, сангіна або будь-які інші матеріали для рисунку, папір.

7

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література⁶

1. Кириченко М. І. Рисунок. Основи академічного рисунку. — Київ, «Кафедра», 2020.

2. Майстренко-Вакуленко, Ю. Композиція в академічному рисунку. Проблема синтезу категорій простору і часу /Другі Платонівські читання: тези доповідей Всеукр. наукової конф. / Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури М-во культури України, НАОМА; координатор проекту, упоряд. тексту Л.О. Лисенко. Київ : LAT & K, 2015. С. 31.

3. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопись. — Київ, ТОВ «Європа Прінт», 2008. 4. Сергеев В. Д. Альбом: рисунок, живопись. — К.: «Артишок», 2012. 5. Сухенко, В. О. Рисунок // М-во культури і мистецтв України, НАОМА. Київ : BONA MENTE, 2004. с. 175-176.

6. Сухенко, В. О. Академічний рисунок //М-во культури України, НАОМА; рец. П. П. Печорний, В. Д. Сергєєв, М. І. Яковлєв. — Київ : Амадей, 2016. 232 с. 230.

10.2 Допоміжна література

7. Базилевич А. Д. Підготовчі малюнки до поеми І. Котляревського «Енеїда». — Київ, ПП «Верещинські», 2004.

8. Федик, З. Навчальні рекомендації щодо виконання завдання "Рисунок голови людини" // Українська академія мистецтва: Дослідницькі та науково-методичні праці / НАОМА. Київ : [б. в.], 2006. Вип. 13. С. 72-78.

9. Шевченко Т. Г. Мистецька спадщина у чотирьох томах. — Київ, «Академія наук Української РСР», 1961.

10. Шпак В.О. Основи живопису. Акварель. Навчальний посібник. — Київ, 2013. 11. Ятченко, Ю. М. Мистецтво рисунка //МОН України; НАОМА; рец.: Л.І. Вітковський, С.Ф. Жердицький; авт. вступ. ст. А.В. Чебикін. Київ : НАОМА, 2005. с. 35.

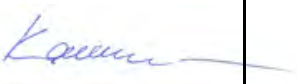
10.3 Інформаційні ресурси

13. <http://risyemsleonardo.kiev.ua/risunok>

14. <http://nosya.kiev.ua/ua/blog/akademicheskij-risunok>

Л И С Т
узгодження робочої навчальної програми
з дисципліни «Академічний рисунок»,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за напрямом/спеціальністю В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», ОПП «Мистецтвознавство», розробленої викладачем кафедри рисунка Журавльовою Н. А.

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – кафедра рисунка (назва кафедри)	Шпак В. О.		27.08.2026
Випускова кафедра – кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти (назва кафедри)	Кашшай О. С		27.08.2026